

KARYS

Čina ayki | savokę.

Kaina 3 mėn. 10 rubl.
6 mėn. 20 rubl., 12 mėn.
35 rubl. Atskiri numerai
— 40 skaitų —
Adresas: Krašto Apsaugos
Ministerija, «Karys»
— Redakcija. —

Nr. 25 (109)

Kaunas, 1921 m. birželio mėn. 23 diena.

III metas.

A. † A.

ANTANAS RINKŪNAS

Biržų apskrįčio, Pasvalio valsčiaus, Ustukių kaimo Lietuvos Mialjos Rusijoje Karo Atsės bendradarbia mirė birželio 15 d. 1921 m. Maskvoje.

Nullūdę Karo Atsės Bendradarbiai.

A. † A.

Š. m. birželio 8 d. besimaudydamas Širvintoje atakyrė su šiuo pasauliu 7 p. Ž. K. Butegeldžio pulko 5 kuopos kareivis

MOTIEJUS LAUKAITIS

Palaidotas 4 birželio Gelvonų kapinėse.

Nullūdę 5 kuopos Kariai.

Iš Lenkų fronto.

Birželio 12 dieną apie 2 val. nakties, ant mūsų atakirų sargybių stovinčių kaimuose Denovogli ir Mežance, užpuolė lenkų kareiviai ir pradėjo šaudyti. Mūsų sargyba iš kaimo Mežance aktyviai nedalyvavo, kadangi lenkai kaiman nesiveržė. Sargyba Denovogli kaimo paleido ugnį į lenkus, kurie buvo pristartinę prie kaimo ir atmušė. Į šaudymą atėjo mūsų pėstininkai, bet jiems neteko veikti, nes lenkų jau nebebuvo. Iš surinktų žinių pasirodė, kad šaudė lenkų kareiviai—banditai, kurių buvo iki 10 žmonių Denovogli kaime ir 5 žmonės Bežancy kaime. Birželio 15 dieną mūsų pusėn perbėgo lenkų oficerius.

Perbėgę mūsų pusėn kareiviai pasakoja, kad birželio 14 dieną Želigovskis išleido įsakymą, kuriame kviečiama stoti savanoriais į maštininkų būrius, kuriems bus išduodami civiliai rūbai ir ginklai.

Iš gautų žinių, Valkininkų (Olkeniki) miestelyje šiomis dienomis atvyko lenkų pėstininkai priklausančiai prie 8-čios divizijos ir pamainė dalis, kurių pareigos yra sekti mūsų šaulius ir kontroliuoti sinanus per frontą žmones.

Birželio 14 dieną, apie 13—14 valandą po pietų, lenkų kareiviai persirengę civiliais rūbais, skaičiuje apie 7—8 žmones, atvyko į Širvintus ir puolė mi-

liešos viršūninką, kuris tuo laiku važlavo gatve, ir pradėjo į jį šaudyti. Tada viršūninkas pradėjo šaudyti lenkus ir vieną suželdė, sužeistais pabėgo. Pasirodo, kad už Širvintų miestelio stovėjo dar apie 10—12 lenkų kareivių atsargoje. Iš tikrų šaltinių sužinota, kad tai buvo ne kokie banditai, bet persirengę lenkų kareiviai, kurie atėjo į Širvintus su tikslu sugauti Širvintų valsčiaus viršūnį ir milicijos viršūninką.

Yra gauta žinių, kad į Suvalkus ir Punakos lenkų sargyba nieko neleidžia ir iš ten neišleidžia. Pamainant karluomenės dalis Punako rajone, lenkai suėmė daug piliečių, kurie atsiskė duoti mokesčiai. Neutralėj zonoj veikia milicija ir rasti žandarai.

Kap. J. Plepys.

Lenkų godumas.

Aukštosios Silezijos lenkų avantiūros „veikimas“, nustoję jau būti asmeninė Korfanty avantiūra. Kaukės nulintos, ir visa šios avantiūros pradžia, dabar atėję net jiems, kurie kodėl tai nenorėjo žinoti taisybės tiesiog į akis ir negalėjo (greičiau kad nenorėjo) suprasti tikrąją įvykių prasmę.

Už Korfanty pečių slėpėsi Lenkų Vyriausybė. Tuoj po to, kaip Korfanty pasirodė scenoje, ir kokiu tai stebūklų per kelias valandas suorganizavo 100 tūkstantinę armiją, spėjo ją apginkluoti ir aprūpinti visu, kas reikalinga karo operacijoms. Varšavos sovietiniai pradėjo keisti triukšmą, kad išrodžius Europai, Lenkijos visuomenės nuomone, reikalaujančią prijungti Aukštąją Sileziją prie Lenkijos.

Bet vos spėjo Lenkų delegacija išvykti pas Didžiųjų Valstybių atstovus, kad pranešti apie „Lenkų tautos reikalavimus“, kaip tuoj apsišėlė Didžiųjų valstybių pažiūros į Aukštosios Silezijos klausimą. Įdomu, kad tik francūzių atstovas sutiko priimti delegaciją, Anglijai ir Italijai atstovai atsiskė su ta delegacija ir kalbėti.

Kaip tik prieš sukilimą, Aukštosios Silezijos plebiscito komisaras generolas Le Rond, pripuolamas ar ne, išvažiavo Paryžium, ir į jo vietą liko Italijai atstovas. Šis ėmėsi priemonių numalšinti sukilimą, bet jam pavyko atkreipti prieš lenkų „sukilimą“ tik anglų ir Italijai plebiscito karluomenės dalis, ir tuo metu kaip Italijai turėjo žymių nuostolių nukautais ir sužeistais, prancūzių dalys atsiskė dalyvauti malšinime. Italijai pastangos numalšinti „sukilimą“ priverė Le Rond'ą grįžti atgal Silezijon, ir nuo to laiko „sukilimai“ joms pasipriešinio iš Santarvės karluomenės dalių sutiko. Maža to, Korfanty, lygiai kaip ir Lenkų Vyriausybė paskelbė padarytą su Le Ronda sutartį, kurios buvo nustatyta Korfanty okupacijos eiga.

Pastaruoju laiku Paryžiuje ir Londone pradėjo suprasit dalykų stovį. Po to, kai vokiečiai priėmė visas sąlygas dėl karo nuostolių atlyginimo, nusigin-klavimo ir t. t. Lloyd Georges nuomonė yra tokia, kad dabar ir sąjungininkai turėtų laikytis pasizadėjimų Vokietijai ir pirmą dieną ten, kur vokiečiams yra atimta galimybė patiemis gintis. Lygi šiol liko neišspręstas dar klausimas, ar leisti Vokietijai Aukštojoje Silezijoje gintis pačiam savo jėgomis. Gegužės mėnesio pradžioje, buvo kalbama apie teisingą politiką „faire play“ ir Lloyd Georges pasakė: „Anglai jų gynė ir visuomet gins. Tai mes pritaikinsime ir Vokietijos atžvilgiu ir tam panaudosime visą mūsų įtaką Europoje. Būtų labai neteisinga, kokiam tautai leisti laukams mindžioti taikos sutartį ir užimti Sileziją, iš kitos pusės pareikšti Vokiečiams: jūs neturite teisės ginti savo reikalus provincijoje, kuri priklausė jums 600 metų“.

Toliau Lloyd Georges nurodė, kad Lenkų vyriausybė neatsako už įvykius Auk. Silezijoje, bet priminė, kad ji panašiai pasielgė ir su Vilniaus užėmimu, ir kad apamai imant jos pareiškimai yra be prasmės kuomet ginklai sukilėliams gabenami iš Lenkijos ir lenkų oficialiai perėna sieną. Paskui Lloyd Georges nurodė, kad kitaip pasielgė Italai, kuomet d'Anuncio užėmė Fiumę; jie suprato, kad tuo įželdžiamos garbingos tautos prestižas, ir d'Anuncio priverstas buvo retirootis. Tai yra, girdi, pavyzdys ir lenkams.

Italams žyniai nukentėjus Aukštojoje Silezijoje, Italų visuomenės nuomonė griežtai nukreipta prieš lenkus. Amerikos atstovas neseniai įstojęs Aukštojon Tarybon, apie kurį ėjo gandai, kad jis nesinteruos klausimais, neličiančiais Ameriką, išreikalavo neseniai visus dokumentus, kurie liečia Aukštosios Silezijos klausimą, ir nusiuntė juos Vašingtonan. Todel pablogėjo Anglų-Prancūzų santykiai.

Kada Aukščiausioji Taryba pradės risti Aukštosios Silezijos klausimą, Briando nuomone, kol kas nežinia. Iš Londono buvo pranešama, kad tai turėjo

įvykti dar gegužės mėnesyje, bet kol kas Europos politinė atmosfera yra apsunkinta, ir pasaulinė taika dar daugiau nutolusi.

Kap. J. Pleirys.

Nemanyk, jog laimėti išsiek galima; priešas irgi esti patvarus. Kartais neiseka paimti iš dviejų ar trijų kartų, tad pulk ketvirtą ir daugiau kartų, kol savo tikslo nepasieksi.

Dragomirov.

Kunigaikščio Ringaudo kova su kalavijuočiais 1233 ir 1236 m.

Lietuviai ir latviai nuolat turėjo ginti savą nepriklausomybę, kada XII amž. pradžioje Dvinaos santakoje įsistatė kalavijuočių ir Livonijos ordono riteriai ir XIII amžiuje Rytų Prūsiose Teutonų ordono riteriai.

Silpnesni latviai lengvai pateko kalavijuočiams, o lietuviai XIII, XIV, XV ir XVI šimtmečiuose ne tik atkakliai spyrėsi atelviams, bet dažnai gelbėjo ir saviems broliams latviam.

Norėdamas nusikratyti lietuvių puolimų į kryželių užgrobtąsias žemes ir juos nusilpninti, kalavijuočių magistras Volkvinas pasiryžo įsiveržti gilyn į lietuvių žemes, prijungęs prie savosios kariuomenės pakrikštytus užkariautus latvius ir estus, jis 1233 metais ties Daugpiliu perėjo Dviną ir netikėtai pasirodė Lietuvoje, žygiuodamas į Ukmergę.

Lietuvių kunigaikštis Ringaudas greitai surinko savo kariuomenę ir patraukė priešui susitikti. Susitiko jis priešą laiku ties Užpaliais (15 kilom. šiaurėje nuo Lėnos).

Vaidilutė.

Brolis broli.

(Iš ciklaus „Laisvės šešėliai“).

Dideliam Šadrinsko kaime, kurs stypso plačiai išsidraikęs neužmatomoje stepų lygumoje, gyveno stambiausias viso kaimo turtininkas, Nikon Petrovič Suslikov. Buvo tai bemokslis ūkininkas ir pirklys, stipriai pralobęs per karą, kaip apskritai, karo dėka buvo pralobę visi kaimiečiai.

Nikon Petrovičius turėjo du sūnus, kurių vienas, vyresnysis Steponas buvo mobilizuotas ir jau treji metai sėdėjo tolimų vakarų apkasuose; jaunesnysis gi Jonas bastėsi po namus nieko neveikdamas.

— Dievo bausmė, tas mano Vanka, — pasiskųsdavo nekartą Nikonas savo kaimynam.

Buvo tai vienas tų rusų kaimų šalaputris, kurs armoniką čirpindamas per išstis dienas siausdavo po vakaruškas, girtuokliudavo, o pasigėres, būtinai, kam nors galvą perskeldavo. Jo nekentė visas kaimas, vagindamas „galvažudžiu“, o senis tėvas turėjo dėl jo ne vieną vargą, dažnai pinigais atsilygindamas už suskaldytas galvas. Kol buvo įveikiamas, nors pančiu apkuodamas, atgaudavo senis Nikonas savo širdgėlą, bet suaugęs, ypatingai, Steponui išėjus, Vanka pradėjo kasytis savo senius.

Per vienas Užgavėnes, kuomet taip labai slūta visi Sibiro kaimai, Vanka Suslikovas galutinai padė viso kaimo ir savo gimdytojų širdis.

Nusilakęs susipešė su kaimo jaunimu už savo mylimąją Dunką ir keršydamas peiliu subadė savo konkurentą ir merginą. Negana to, namo parėjęs, šoko dar su kirviu ant tėvo, pamėginusio jį subarti.

Susirinko valsčiaus teismas ir kaimo vyrų sueiga; atsivedė Vanką ir visi vyrai vienu balsu nutarė ištrėmti galvažudį iš gimtosios apskrities. Už sūnaus ištrėmimą balsavo ir tėvas, tik jo žila galva virpėjo ir rankos neramiai glamžė ilgą, baltą, kaip aniegas barzdą.

Kita rytą, prie Nikono Petrovičiaus gonkų privažiavo, skambanti bubinėlais valsčiaus treigė; senis Suslikovienė prinešė verkliendama, sūnui nedidelį ryšuluką, tėvas padėjo ant stalo geroką pinigų pluokštą. Kailiniais apatvilkes Vanka paėmė pinigus ir ryšulį ir nieko netardamas atsisuko į duris.

— Prisišk*) ir persižegnok į kelią.. Eik, palaiminsiu, — priminė tėvas.

— Po veinių su jūsų patatmai.. pragyvensiu ir be jos. O tu, seni, dar minėsi mane.. atsiskaitysiu aš su jumis už šitą — pagruomojo ir išėjo, užtrenkė duris.

*) Rusų paprotis, kam šis išvažiavimui visi trumpai atsisveikinti.

Įvyko labai šlauro ir kraujingos kautynės. Kiekviena pusė neteko po 2000 nukautųjų.

Volkvinas taip rimtai buvo sutiktas, kad žygiuoti tolyn nesiryžo ir grįžo prie Dvinos.

Padrąsintas kunig. Ringaudas perleina prie aktyvių veiksmų. Kad kalavijuočiai nedrįstų daugiau pulsi Lietuvai, jis pats įsiveržia į jų žemes.

Įbaugini savo stipraus ir energingo kalmyno kalavijuočiai griebliai priemonių save sustiprinti. Lietuvai apgalėti jie Rygoje formuoja stiprią kariuomenę. Jiems pavyksta surinkti šluos kraštus dar nematyti didžiausių pajėgų. Aple pastekimą šluos kartu neabejojama. Lietuva bus nukariauta arba tyrlaukiu paversta.

Vadovaudamas visomis pajėgomis Volkvinas perleina ties Ryga Dauguvą ir tarp Radviliškio ir Šenbergo m. Nemunėlių ir eina išilgai Apačios upės į pietus.

Ringaudas įsakė visiems jam priklausiusiems ir pajunginiškams kunigalkščiams akubėti jam padėti. Jis skubiai žengė prie Panevėžio sutikti ir sustabdyti Ringaudui. Apžiūrėjęs vietą, Ringaudas išrinko labai taktikos ypatybėmis tinkamą bei patogią poziciją dešiniajame Lavėnos upės krante tarp šių laukų Korbakiškių miestelio ir Tilagalos kalmo (10 kilometrų šiaurės rytuose nuo Panevėžio). Savą kariuomenę jis iškirto tuobūdu, kad dešinyje sparnas rėmėsi sunkiai perinamu klampiu upeliu, jungiančiu Marnoko ežerą su Lavėnos upeliu, slėniu, o kairįjį sparną apsaugojo Lavėnos upelio išlinkimas.

1236 metais rugsėjo 22 d. šv. Maurikijaus dienoje apie vidudienį iš esančią prieš kovai pasiruošusią lietuvių kariuomenę, miške pasirodė kalavijuočiai.

Kalavijuočiai buvo nustebinti, nes lig šio laiko nuo pačios Dauguvos jie nebuvo sutikę nė vieno ginkluoto lietuvio. Kalavijuočiai pradėjo rikluotis kovos tvarkon. Pulkiai ginkluotas magistras Volkvinas apjojo savųjų kareivių eiles ir kalbėjo jiems: „Dabar, broliai, laikas į kautynes, sumušime netikėjus ir linksmi grįšime namuosna“. „Lai padeda mums šv. Mau-

rikijus“—atsakė kareiviai. Tuojuo vamzdžių garsai pranešė atakos pradžių.

„Kove, Kove, padėk mums!“ meldė lietuviai savąjį karo dievą. Arkliai, tartum atsakydami, sužvenge, kas buvo laikoma geru pranašavimu.

Suglausta rikluote, tartum balala slėniai artėjo šarvata apkaustyti kalavijuočiai. Bet sutiko nejudančio atsparumo, drąsos bei ramumo.

Volkvinas, matydamas, kad jo kariuomenės atakos negelbėti, surinko aplink save drąsaulių vyrų ir, prašydamas šv. Maurikijaus pagalbos, metė lietuvių išskirtymo centrą, norėdamas jį pralaužti ir sumalšyti lietuvių eiles. Bet visos jų pastangos nuėjo veltams. Volkvinas ir 18 drąsaulių jo vyrų krito. Saulė jau leidosi. Matydami savojo vado mirtį, kalavijuočiai sumišo ir pradėjo bėgti. Lietuviai tuo pasinaudojo ir patys perėjo puolim. Savo raitelius pasluntė bėgančio priešo sparnams apsupti. Pereklojo užalapyrę ir nenušydami; beveik visą kalavijuočių kariuomenę buvo išnaikinta; buvo pavyti ir nukauti jų būrių vadai grafas Danenbergas ir kalavijuočiai Tedoras iš Giezendorfo.

Tik mažytė vokiečių dalelė sugrįžus į Rygą pranešė liūdną žinią apie savo žygį.

Ringaudas nugalėjimų daviniai buvo dideli: vokiečiai įsitikino, kad Lietuvą pavergti sunku. Jie buvo priversti ilgam laikui atsikvilti nuo Lietuvos puldinėjimų.

Šios kautynės teikia mums pamokančių pavyzdžių, kuriuos reikia atsiminti ir šiais laikais:

- 1) vienybė, didelė tėvynės meilė ir drąsumas;
- 2) atengimas užkirant besiveržiančiam gilyn į šalį priešui kelią;
- 3) griežtumas ir šaltumas ginant;
- 4) taisyklingas taktikos ypatybėmis tinkančios vietos atsigynimo pozicijoms parinkimas (sparnų apsaugojimas);
- 5) savo laiku perėjimas nuo atsigynimo prie kontrpuolimo, pasinaudojus priešo sumišimu;

Po mėnesio iškilio revoliucija, netrukus kelios pervartos, o po jų įsigalėjo bolševizmas.

Visokie, niekam nežinomi asmenys tapo komisariais, įvairūs galvažudžiai, iš katorgų atplūde kriminalistai buvo jų rėmėjai ir šalininkai. Miestuose buvo dar šlokia tokia tvarka ir drausmė, bet kaimuose veikė, kas tik norėjo ir daugiausia pats tamsusis elementas — buvę arkliavagiai ir šalaputriai viešpatavo. Kontribucijos, nacionalizacijos ir rekvizicijos, daugiausia žmogui tikslu smaugė gyventojus, kerštas ir masinės žudynės vadinosi „raudonųjų teroru“.

Šadrinske atsirado Vanka Suslikovas ir pasiskelbęs vyriausioju valdžiaus komisaru ir Revoliucinio Tribunalo pirmininku pradėjo veikti.

Per porą dienų sutupdė į „šaltąją šešiolika kalmo žuigios vyrų, kurių tarpe buvo ir jo tėvas. Susodinę paskelbė tuojuo dekretą, kuriuo iš Nikono Petrovičiaus buvo konfiskuotas visas jo turtas, o iš kitų kaimo „buržujų“ pareikalautos didelės kontribucijos.

Maža to, po kelių dienų vėl pasirodė dekretas, skelbiant, kad „Revoliucinio Tribunalo nutarimu dešimtis Šadrinsko kontrarevoliucionierių pasmerkta sušaudyti“... Tarp paminėtų pavardžių buvo ir Suslikovas.

Sudejavo, suvirkė visas kaimas, o senė Suslikovianė puolė į komisarą Vanką. Varu prasimušusi pre-

„raudonąją“ sargybą įpuolė į valdžiaus namus, kur rado sūnų už raudonai nutiesto stalo, tarp raudonų vellavų.

— Vanka, tu kryžiaus neturii. Netikėli tul. be dievi, — suriko nesavo balsu, pripuldama prie stalo.

Keli ginkluoti „raudonieji“ prišoko, pagriebdami ją už rankų.

— Paleiskit! — palepė Vanka atsisodamas: — Ko reikia? — Šaltai paklausė.

— Kaip tu drįsti žudyti tėvą?.. Kur tavo širdis?.. Kas tu — volnias, ar žmogus? — klykė isteringai.

— Aš tarnauju revoliucijai... ar tėvas, ar motina... jei buržujai, proletariato slurbėlės ir revoliucijos priešai — turi žūti, kaip žus visi kontrarevoliucionieriai.

— Nedrįsk suteršti savo rankų tėvo krauju. Dievas atkeršys tau, Erodė. Oelbėk nors tėvą, Judai

— Išveskitė ją! — palepė.

— O, būk tu prakeiktas šunel. Te nudžiūsta tavo rankos!.. Sūnys telšvaikloja tavo kaulus, Judai — šaukė „raudonųjų“ pro duris veikama.

Čiutėje papuolė isterijos priepuoliu ir besiraltidama, putotomis lūpomis dar klykė, kumščiais grumodama: —

— Būk prakeiktas!.. Erodė!.. Judai!.. Antikristel!..

6) taisyklinga persekiojimo organizacija (rafinat sparnams apsupti) ir

7) energingumas bei griežtas pasiryžimas persekioti priešą ligi visiško jo sunaikinimo.

K. Boleckis.

Kovos lauke atkaklumas daug kartų atstodavo genijus.

Bugeand.

Du žodžiai dėl kariuomenės ūkio.

Mūsų jaunai armijai kaip ir kiekvienam jaunam asmeniui tenka daryti kartais ne tikslų ir netikrų žingsnių, kol galų gale išmoks pasitikėdama savim vaikščioti ir neišeis į tiesų lygų kelią. Generaliame Štabe 21, III buvo paskaita apie ūkį pulkuose, kuopose ir Lt. Prie progos reikia pažymėti: Karo mokslų Draugija pagirtiną darbą pradėjo, rengdama kas savaitę paskaitas. Tos paskaitos kuo tolyn vis labiau populiarizuojasi, kas matyti iš klausytojų vis gausiau lankančių minėtas paskaitas.

Palinkėsime Draugijai pasisekti. Mokslas ir įvairios žinios mūsų jaunai armijai labai ir labai yra reikalinga. Bet tas tarp ko kito. Norėjau gi aš pakalbėti apie pačią paskaitą.

Gerbiamas pulk. Glovackis gyvas ir vaizdžiais pavyzdžiais, kurių jis šimtais suteikė, sumaniai atidengė mūsų armijos ūkyje daugybę vočių.

Juk gerai vedamas armijos ūkis, tai yra jos pačios gerovė, tai yra biudžeto ekonomija, išlaidų sumažinimas, kurios taip sunkiai slėgia dar nepasitaisiusią nuo Didžiojo karo suteiktų smūgių tėvynę.

Ištikro yra apie ką pakalbėti ir rimtai pagalvoti.

Ir neatsižvelgiant, rodos, į taip sausą temą, pailestas klausimas taip buvo opus, kad paskaitai pas-

balgus kilo karšti ginčai, kurie būtų nusitęsę puslankčio, jeigu būtų tai leides griežtai aprėžtas laikas.

Nekliudydamas nei minėto pranešimo smulkmenų, nei kilusių vėliau ginčų noriu tik paliesti du klausimų, pirmas—keblumai pildant Kariuomenės įsakymus ūkio srityje, vienas kitam prieštarauja, ar net visai negalimi išpildyti, antras—daugybė klaidų ir apsiloidimų pildančių tuos įsakymus.

Karakterizuoti tiems klausimams pranešėjas pakankamai suteikė aiškių ir įtikinančių pavyzdžių, kurie kartais rodė net juokingi. Minėtos klūtys sunkiai slėgia mūsų armiją ir su mūsų ūkio netvarka reikia bepalovos kovoti, kovoti visokiems būdais.

Pranešėjas nurodė į pamatinę minėtų trūkumų priežastį: prityrusių ir mokančių žmonių stoka pildančiųjų armijai įsakymus (raštvedžiai, ūkio vedėjai ir t.t.) tarpe ir aukštesnėse įstaigose, kurių uždavinys tvarkyti ir organizuoti mūsų armijos Tiekimą ir ūkį. Reikia daug, atsidėjus, mokytis.

Geriausia mokykla tai pats gyvenimas, praktika. Tik gaila, kad ta mokykla turi labai ilgą kursą, nes kada žmogus šiek tiek pramoksta jau laikas jam ir išsėtis. Sau pagalbėti žmonės įsistiegia mokyklų.

Rusuose prieš karą buvo Intendantūros akademija; tai buvo aukštoji mokykla, kuri ruošė žmones vesti specialiai karą ūkį. Tas rodo kiek ūkio vedimo kariuomenėje klausimas yra rimtas.

Pas mus, tik pagalvoti reikia, kad ne tik akademijos, bet ir jokių kursų tam tikslui nėra.

Bet aš manau, jog pirmą progą pasitalkius minėto tipo kursai bus įsteigti.

Kol kas gi reikia laukti galbūt patamsyje. Man rodosi, kad jau ir dabar reikalui galima kiek nors pagalbėti.

Juk pirmas spindulys praskleidė tamsą; tai atliko pulk. Glovackis. Gaila tik, kad minėtos paskaitos labai nedidelis būrys klausytojų girdėjo.

Manau susibūrus suinteresuotiems armijos ūkio asmenims, kaip buvo padaryta Armijos Švietėjų Suvažiavime, ta spraga būtų galima užpildyti. Toks suvažiavimas neperdaug kainuotų ir mažai laiko sugal-

Dar pro tamsą iš kaimo šaltosios išėjo būrelis pasmerktųjų ir ginkluotų „raudonųjų“ varomas sustojo ties valsčiaus namais. Iš ten išėjo kaimo komendantas, naganu nešinas ir keli kareiviai su kastuvais, kuriuos padalijo pasmerktiesiems.

Pakluonėmis visi nukeliavo į nedidelį, retą beržų alį, kurio viduryje buvo didoka aikštelė.

— Čanai, stokit! — sustabdė komendantas ir užbrėžęs, iš makšny ištrauktu durtuvu, rasotoje žemėje didoką keturkampį paliepė kasti.

Nė žodžio nepratardami, tikrai vienas į kitą pažvelgę, pasmerktieji persižegnojo tris kartus, plačiu stačiatikių kryžium ir delnus pasplaudę pradėjo kasti, lengvutę stepų žemele.

Rytuose skaisčiai pasirodė dangus pirmaisiais aušrinės pažaibais; kaimo sulojo šunys, sugydo gal-džiai...

Mirtin pasmerkti žmonės kasė sau vieną bendrą, didelę duobę... tyllai, be žado, lyg būtų dirbę skubotą darbą, kada nėra laiko kalboms. Vieni jų buvo žili, baltom galvom. Žmonės, jau atgyvenę savo amželi, kiti, sveiki, vidutinio amžiaus vyrai, palikę po krūvą mažų vaikų. Ką jautė jie tą darbą dirbdami, kokios mintys kamavo jų paprastas sielas, nežinojo niekas, o tie, kurie šaltai stovėdami į jų darbą žiūrėjo, nesirūpino pasmerktųjų jausmais..

Vis gilyn ir gilyn smuko kasti, kasamon duobėn, supildami aplinkui aukštą, juodos žemės volą, o kada jų jau visai nebesimatė, komendantas vėl suriko: —

— Čanai išlipkit! — ir sustatęs visus ant vieno kranto, veidais į duobę, paliepė „raudoniesiems“ užimti vietą per dvidešimtį žingsnių už jų nugaros.

Pro laibus baltus berželių stuobrellius prasiskverbė pirmieji saulės spinduliai, nušviesdami juoda duobę ir išblyškusius, nors prakaituotus, žmonių veidus.

— Brolučiai atleiskite man, žmogžudžio gimdytojui! — staiga atsilepė viduryje eilės stovįs Nikon Petrovičius ir kepurę nuo galvos numetęs, atsiklaupė persižegnodamas.

Suklupo ir visi kiti, kaip nulaužti beržai, ties savo kapu balsu meldamies.

— Viešpatie išgelbėk ir palaimink mūsų sielas!

— Kelkitės! — suriko komendantas, bet kada nė vienas nepakilo, kurčiai pridūrė: — plyl.

Sutarško šautuvų užvaros, ryto tylą perplėšė trumpas, sutartinis žūvių balsas ir vėl viskas nutilo...

(B. d.)

mintų, rezultatai gi gali būti labai gausūs ir naudingi. Nesant kursų, kodėl gi ne sulaukti armijos ūkio ar- ties darbuotojų suvažiavimo?

Tai labai ir labai pageidėtu sutvarkyti armijos ūkį. Reikalas svarbus. Manau neatidedant jį išpildyti tik naudos sulauktume.

Zvalgybos skyrius.

Jei mūsų valstybinės idėjos presa daugiausia ty- apie Zvalgybos Skyriaus darbą, tik retkarčiais neaiš- kiai paminėdama kankuriuos žymesnius jo darbo fak- tus, tai visa kita priešvalstybinė-nelegalė, o kartais kokiats nors partiniai taktikos pobūdžiais net ir le- galės presos organai veda atvirą kovą prieš šią ja- laigą, stengdamiesi iškreiptais, dažniausiai gi visai pramanytais nebūtais faktais suprovokuoti, deskridi- tuoti visuomenės akyse jo darbuotę. Visuomenė, ne- turėdama ir negalėdama turėti platesnio ir aiškesnio supratimo kiek yra svarbus ir atsakingas ir kompli- kuotas Zvalgybos Skyriaus darbas ir vien nelgiamas žinias turėdama dažniausiai tyli, o kai kada agitatorių sukurstyta pati nejausdama ir geriausių norų veda- ma, prisideda labai sumaniai prie valstybės priešų provokacijų.

Tie kurie nusipelnę Tėvynės išdavikų vardą, ku- rių žalingam darbui Zvalgybos Skyr. užstoja kelią, kurių draugai gal jau gavo tinkamą atlyginimą už savo trūsą, be pallovos šaukia, esą Zvalgybos Skyrius dir- bąs savo naudai, kad Zvalgybos Skyriui vienintėlis malonumas, tai mušti ir kankinti nieko nekaltus žmo- nes, kad Zvalgybos Skyriaus visi tarnautojai—tai žiau- rūš balsiausi žmonės ir kt. Žinome, kai kurios visuo- menės dalies ūpa, ir mūsų valstybės priešų pastangas priešvalstybinę agitacijai, ir dar tai, kad įeigu seniau Rusų monarchijos zvalgybos organai tarnavo valsty- bei ir valdžiai, kuri turėjo pavergus tautas, mynė po kojomis kiekvieną šviesesnę demokratinę mintį, tai dabar mes zvalgyba esam sargyboje tų idealų, kuriuos mūsų prabočiai metų metus auklėjo, apie kuriuos ji tik svajojo, ir kurie dabar jau įgyvendinami. Mes sau- gome demokratinę tvarką, ir principus, už kuriuos kovoja viso pasaulio darbo žmonės.

Kiekvienas mylija tuos idealus, dėl kurių mes ko- vojame pripažįsta, kad be Zvalgybos Skyriaus darbo valstybės gyvavimas neįmanomas, bet retas kuris pa- sakys norįs tam darbui pasišvesti. Dėl ko? Dėl to, kad čia jokios garbės niekas nesuteikia, niekas neįka- noja darbo, dėl to čia už darbą girdi vien kelksmus pravardžlavimo žodžius, dėl to, kad čia reikia tikro pasišventimo, tikros valstybės idėjos, nes čia nei gar- bės nei pagyrimo iš niekur nelauk. Čia tenka su mū- šų priešais žiauriausiai atkakliausiai kovoti, kiekvienam žingsny sutinki pasipriešinimą, neretai ir fizinį—rezul- tate to visko esą zvalgyba muša, kankina žmonės. Kas įsigilins į mūsų darbą, tik tas supras, kiek reikia čia patvaros, kantrumo, sąžiningumo ir pasišventimo.

Daryti užmetimus, juo labiau nepamatuotus, la- bai lengva; sakom, kad Zvalgybos Skyriui daugiausia kitataučiai—kiek čia tiesos? Iš viso ne grynų lietuvių yra tik 7 1/2 % ir tik todėl, kad Zvalgybos darbas ypating- gas; yra tam tikri nustatyti metodai, kuriais jau nuo senai naudojamas, todėl tai ir yra laikomi žinovi-spa- cialistai nors ir negryni lietuviai, kol sulauksim savo.

Tad dar sykį kviečiu visuomenę, kas tik yra val- stybinės idėjos rėmėjas padėti kovoje prieš bendrą priešą, nes jei visuomenė neužjaus nepalankys—kova neįmanoma ir pelelas griandamas olingi nepriklauso-

mybės pamatus nejučiomis iš pasaulio greičiau mes- lyks, negu atviroje kovoje.

Ta pati visuomenė, kuri taip piktnosi svetimtam- čių tarnavimu Zvalgybos Skyr. turbūt, visai nesuprato, kaip sunku surasti žmonių tarnybai, nors skaudu, bet reikia tiesą pasakyti, kad jie rimti vyrai patriotai, ku- rie visai neabejoja dėl Zvalgybos darbo svarbumo, užkalbinti prisidėti prie darbo—atsisako. Tik per mūsų jaunuomenės pasišventimą, kuri paprastai yra jautri- prie idealų, aš galėčiau sukurti Zvalgybą ir toliau ty- ti darbą.

Zvalgybos Skyriaus
Viršlininkas.

Juo blogesnė padėtis, juo drąsiau pirmyn,
Fridrihas Didysis.

Širdinga šneka.

Be abejo tik džiaugtis reikia, kad mes ruošat daugėjantį korespondentų skaičių turime.

„Karys“ darosi tikruoju karių organu, jų mintis- reiškėju ir vadovu. Ko mes bendradarbiai vien ir laukėm.

Rašo daug ką. Visokiais klausimais kreipliamat- i mus. Kas tik parūpsia, kas uželsia ir rašo ir klaus- ta ir telraujasi pas mus.

Dar pabrėžiu, kad tai džiaugiamingas pažymys, kad taip ir turi būti.

Tik tarp savęs ankštai bendraudami galėtume savo laikraštį taip išobullinti, kad jis bus mums ir nepamainomai reikalingas ir brangus—arlimas.

Juk viena gi mūsų šelmyna, vienomis juk mes mintimis gyvename!

Štai vienas karių važiavo namo atostogų ir:

— „Jau einant į kalną (Mingėlių) už poros var- stų sutikau po 2—3 šunis lauke. Tai buvo tik zval- gyba. Įėjus į kalną, tai išslog kaip į didžiausią ban- dą patekau ir kaip šv. Dantellius tarp liūtų visai- bandžiau gintis. Visgi neatsigyniau—valdžios bintas nukentėjo. Ir tik pasigrėbeęs ilgoką pagali kaip „švel- corius“ šventadieny per pilną žmonių bažnyčią vos skiltau sau kelią“.

Daug esama šunų. Korespondentas tačiau neat- tenkina vien nupasakojęs tą atsitikimą, bet ir daro praktingų pastebėjimų:

— „Tai aš manau, kad kiekvienam ūkininkui tenka tame sodžiuje bent po 4 šunis. Aišku—vietoje tų šunų, juk galėtų išauginti bent porą klautių. Būtų daugiau naudos. Ir keliaujantiems kareiviams bintų neplėšytų ir mėsos tiek būtų, kad ir patys šelminin- kai sotūs būtų ir valdžiai duotų. Reikėtų mokesnį šunims laikyti įvesti. Tada mažiau šunų laikytų, dau- gliau klautių“.

Kur gi nepritarėt tokiam „gaspadarnam“ galvo- jimui!

Prisiminė karys skystokus pietus, prisiminė taip dažnai intendantiškos teikiamus žirnius ir išlejo ka- štą savo „nusistatymą“.

Toliau vėl korespondentas L. Žurauskas. Jis gal- bent kiek ligulatai savo padėtį išsivalzdina. Pasider- res sau blanką (kaip koks milicijos nuovados virš- linkas) kur ne tik jo vardas, tėvo vardas ir pavar- dė nurodoma, bet ir yra dar smulkutis adresas, de- tai pažymėti atspaudinta pradžia ir net numeris- iš fikto „vožni“, toks korespondentas išrodo.

Rašo gi jis ne tik savo, bet ir „komandos“ vardu. O klausimai jo patys svarbiausi. Pacituosime iš jo rašto 81 Nr. Tik pažvelgkit:

— Ar galima pasiluosuoti iš sąrybos ir kuopos užsiėmimų vardo dienoje?

Iš tikro. Žmogus rengia didžiausią puotą. Kviečia „visą parapliją“ svečiuos, o ji užsiėmimus vedai Traginga, balsi padėlis.

Daug švenčių, švenčiant vardadienius, galėtume pasidaryti. Ir šliotume, užtume sau kol... nepraužtume visa... Toliau jau jis duoda klausimus, kuriuos viršila visuomet galės išrišti.

Tas korespondentas turi ir „čina“:—NN komendantūros valdininkas ir „Karlo“ skaliytojas.

Gaila, „Karys“ ypatingų savo skaliytojams privilegijų nedalija.

O štai paties gyvenimo išduktas klausimas: Ar yra kokie suaugusiems kursai, kur galėtum įgyti 4 ar 6 klasių mokslo cenzą ar pasimokyti kurios specialybės?— klausia mažamokslis.

Gėda pasakyti: tokių kursų nėra. Nėra kur trokšta. Čiam mokslo gan gausiam būriui jaunimo patenkinti savo troškimus.

Tai didelis neapsižiūrėjimas!

Pritardami korespondentui— klausėjui kreipiam akis tu, kuriems yra pavesta tas darbas atlikti ar bent jis rūpi daugiau negu pilkajai masei. Gal išgirs mūsų bendrą balsą! Tikime ir laukiame.

Kitą kartą gal teks daugiau tuo klausimu pokalbi.

Gaila kad ne visi mūsų korespondentai redakcijos laiką brangina: klausia ir tai, ką lengviausiai galėtų sužinoti artimus žmones pasiklausę.

Brundalaa.

Kur trauktis?... Tiesiog į priešą!

Schverba.

Lakūnų mirtis.

Tuo metu, kai daug mūsų piliečių pamėgusių krosnies šilumą, savo rūpesniuose visą dėmesį nugarzdingę ramiai sau gyvena, yra drąsių žmonių, kuriems noriai vis naujus ir naujus kultūros ir progreso srityje laimėjimus pasiekti.

Tai mūsų garbingi lakūnai. Visi jaunučiai, visi drąsus, visi šventai pasiryžę.

Keliasi į orą, mėgina aparatus, mėgina savo pajėgas, daro naujas ir naujas pratybas. Jų žygiai drąsūs, kas kart nuostabesni darosi.

Lektia į žydriąsias erdves ir į oro galiūnus sakalus panašūs daro klaidoje aukštybėje „mirties kilpas“, kurias kai kurie paprastieji mūsų piliečiai išvydę krūpčioja ir užsimerkia, kad nė nematyti, kaip drąsusis lakūnas žaidžia su mirties šmėkla.

Tos jaunos, džiugios drąsos ir yra dvi aukos— inžinierius-mechanikas Vacetas ir karo lakūnas Kaputauskas.

Jie netikėtai padarė savo paskutinę „Mirties kilpą“. Žuvo abu. Aeroplano tik smulkūs skūtai liko.

Abu gerai pratę lakioti, abu senai aviacijoje dirbę.

Lakūnas Kaputauskas dalyvavęs didžiajam Rusų Vokiečių kare išliko dažnai kovose dalyvaudamas, gyvas, sveikas neseniai grįžo į Lietuvą, įstojo į Aviaciją ir štai kaip netikėtai sulaukė mirties.

Lakūnai, kurie vis į aukštį, į erdves nieko neatsižvelgdami veržės, dabar į žemę įleisti.

Ypatingo gauni ūpo aplankęs aviatorius pačiam katastrofos momente. Jie ramūs. Kalbasi bėgamaisiais reikalais. Visų veidai kaip visados rimti, ramūs. Niekur nei nusiminimo, nei ypatingo susijudimo nepamatysi. Jie ramūs.

Ir lyg pašlepti balsiam likimui, lavonams kraujais aptaškytose žolėse tebegulinti, ramiai geležines, stiprias linijas raizdo kitas drąsus pilotas pasikėles įitę pačią aukštybę iš kur neseniai šie du žmonės—paukščiai padarė paskutinį mirties zigzagą.

Birželio m. 15 d. pavakary jie nukrito. Nukrito kaip tik netoli aerodromo. Aeroplanas als emos Oalbliter visai sudužo.

Birželio 17 d. juos iškilmingai, atiduodant jiems paskutinį karo pagerbimą, palaidojo. Inž. mech. Vacetas palaidotas liuteronų kapinėse, gi Kaputauskas—stačiatikių.

Nauji kapai pridengti vainikais, kurių kaspinat turi kuoširdingiausias paskutinio draugų atsisveikinimo žodžius.

Tai jau trečia katastrofa mūsų aviatorių gyvenime. Lakūnai Šulcas, Vytautas Riauba, dabar gi šie du drąsuoliai.

Te būna tai paskutinė auka!

Brundalaa.

Dar viena auka!

Šiandieną 4 birželio atsiskyrėm su kareiviu 7 p. 5 kuopos Motiejum Laukaičiu.

Lūdna ir begalo skaudu ražyti šias atsisveikinimo eilutes.

Spaudžia širdį dygliais apleidžiant Jam tėvynę ne kovos lauke. Tai pamoka, bet brangi pamoka! Tik ir Laukaičis nemažiau už mus mylėjo tėvynę ir yra su-brendęs kovoje pradėdant nuo Seinų 1919 m. ir baigiant paskutines kovas ties Širvintais.

Mums matant Tavo drąsumą ir pasiryžimą kovoti be galo sunku yra neregėti Tavo savo tarpe. Įstojęs gynėjų skaičiun nepametel, Drauguži, vilties būti palaidotas ne Gelvonų, bet savo artimuose Prienų kapuose po beržu, nuleidusiu šakas kartu su tėveliais, kurie dabar tave išleidė ir gal dar nežino, kur Tu, koks tavo likimas? Nusiramink, sena motinėle, tau labiausiai širdį sugels, juk kiek turėjai vargolio išauklėti dienas ir naktis nemiegojus.

Atidavei, motinėle, savo brangiausią turtą ir išleidai tėvynės ginti, kurią jis gynė, kaip pridera ginti. Daug matė sunkių valandų, bet nusiminimo nesimatė jo akyse, nors dar ir toli gražu nevisai pabaigtas buvo pradėtas mūsų uždavinys.

Sudiev, Drauguži, lai bus lengva Tau Gelvonų ža-lelė.

V. L. K.

A.†A. draugui viršilai Pijui Žadelkai paminėti.

A.†A. viršila Pijus Žadelka kilęs iš Mariampolės apskrities Raudenės valsčiaus, Samaučianos kaimo, besikaudamas su lenkais ties Oledraičiais tapo sužalstas ir po sunkios ligos mirė Karo Ligoninėje Kaune š. m. birželio 12 d.

Buvo tai vienas Lietuvos sūnų—karygių. 1919 metais šlėma, pamatęs tėvynę grėsiantį pavojų, kada

priešai grąžė Lietuvai tiek iš vidaus tiek iš oro, jis nepalaidamas savo silpnos sveikatos, paslėptė tėvynel, stodamas savanoriu į tada dar tik tepradėjusios organizuotės Liet. Karluomenės 2-ąjį p. pulką, kuriame visą laiką ir išstarnavo.

Drauge su 8-ju pulku, 7 kuopa, dalyvavo operacijose prieš bolševikus paliant iš jų Panevėžį, Subačius ir kt.; prieš bermontiečius garbingose kovose ties Radviliškio, kuriose vėlonis pasižymėjo nepaprastu drąsumu. Pagalios prieš lenkus ties Oledraičiais pragarėjusiose kovose, kuriose ytin pasižymėjo vėlonis P. Z., kurs sužeidus tos pačios kuopos vadą ir karišką patį vadovavo kuopai kautynose rodydamas nepaprasto narsumo pavyzdį, ligi prieš pat sustabdant kovas 20 m. Lapkričio 21 d, kada žiauri priešo kulka palietė jį sužeidžama, nuo kurio suželdimo taip silpnos sveikatos vėlonis pradėjo visiškai negalioti, dėl ko tapo paleistas iš kariuomenės ir netrukus po to mirė.

Nora, Tu, Drauge, žuval, nors Tau neteko gyventi švaduotoje Lietuvoje su Vilniūm, mes likusieji padrausim tavo narsumo pavyzdžiu ir keršydami žiauram priešui už tavo mirtį, galutinai atvaduosim tėvynę iš priešų nagų. O tavo vardas bus įtrauktas į istorijos lapus. Tave kaip Karžygi, mūsų ainių—ainiai visus amžius su pagarba minės.

Tebūnie lengva, Tau Karžygi, toji žemelė, kurią taip narsiai nuo priešų gynel.

Nullūde draugai Algirdiečiai Jon. Montvila ir Andr. Daučiūnas.

Vilnijoje.

Tai buvo prieš kalėdas. Mūsų pulkas stovėjo fronte, o mes atsarginės dalys buvome kalme A. Smarkus vėjas per visą dieną švaistėsi, po laukus malūdamas žemes su sniegu. Buvo pavakaris. Saulutė stovėjo visai jau ant medžių viršūnių, slūsdama paskutinius savo atsiveikimo apindulius, ir pati pradėjo palengvėle slėptis už girių... Sėdėjau gryčioje ir per langą gerėjau, taip gaila, žemos saulutės. Širdis kažko troško, ilgėjosi ir nerimo... Gryčioje darėsi kas kartas tamsiau, bet darbo nebuvo, todėl ir su žiburiu nesakubinau. Namų šeiminkas paklausus atsakinėdavo lietuviškai, bet tarp savęs kalbėjosi kažkokiu lenkišku žargonu. Žodžiu sakant, draugija buvo nevisai maloni, bet tarpusavyje vertė sėdėti gryčioje, nesugaudant to, kas kam patinka... Aš nors ir neseniai dar čia gyvenau, tačiau jau buvau pastebėjęs, kad šeiminkai manęs kažkodėl vengia, tik reikarčiais pašveikdami kaip į nepažįstamą svečią. Daryti nebuvo kas, išėiti negalėjau, sėdėjau nuobodžio apimtas ir širdyje keikiau savo nepavydėtina padėtį... Tuo tarpu šeimyna rinkosi gryčioje prie vakarienės, užsilebdami mažą kaip vilko akį žiburėlį. Atėjo ir man mintis ką nors parašyti. Užsilegčiau švarką; kol aš baigiau rašęs, tai jie jau buvo po vakarienės ir darbavosi, kas viljo, verpė, mergė ir t. t. Besikniaudamas savo daktuose, radau knygą, rodosi, Lazdynų Pėlėdos raštus... Sumaniau sužinoti, ar jie klausysia, ką aš skaitysiu, ar ne? Ir nors senai jau buvau perskaityęs, vėl pradėjau... Iš pradžių klausėsi nuo tolo, bet vėliau kiti net darbą padėję su pasitenkinimu klausėsi... Kada pabaigiau, tai visai buvo nuastebė, o motina mačiau net ašaras šluostėsi. Pa-prašė mane dar paskaityti... Man tai labai patiko, ir teigiu aš pirma neprrašytas pradėjau, tai dabar su miegu noru skaičiau visą vakarą... Zvilgterėjęs matydavau, kaip jie gaudė mano žodžius... Kai ką panikinti pradėję aš iš atskindavau tiek tai buvo mane gailioje...

Beskaitydamas pajutau, kad jau akys merkliai, vos pabaigiau apysaką, jie mane klausė, ar dar skaitysiu? Pasiakiau, kad gerklė išdžiūvo ir miego panorėjau. Šeiminkai atnešė atkilinę pieno, ir gulant net šviesos pagaves siūlė... Dėkavočiau už nuostindumą ir patulė vyje stebėjau tokia greitai atmaina... Jie visai ilgiau poterlavo, o guldami vėl stebėjosi, kad pas mus čia ma tokių gražių apysakėlių. Pasisakė, kaip jiems žvakai mus atvaizdavę buvo, kad jie be reikalo nė žodžio pratarė nedrįso... Širdyje jaučiau neapykantą, kuri save betelindami kitus nereikalingai šmeižta... Jau senai visai sumigo, tik aš, sunkių mintių apimtas, varčiau lovoje niekaip negalėdamas nurimti... Čia vos atlinko vėlokios mintys ir aš aturėjau į langą, kuriame laikas nuo laiko pasirodydavo mėnulis savo mirgusio šviesele. Gryčioje oras mane troškino, o širdis dargi neapsakomu ilgėtu... Už lango šlokėto vėjo judėjimai, nudžiūvę, pasientais laikarai vijokėliai. Man visai patiko, kad kas tai baladojasi į duris, prašosi sukilti... Buvo jau nebetoli aušra, kada aš nuvargęs užmigau. Nuo tos dienos prasidėjo beveik kaip ir pakendamas gyvenimas. Mane jie laikė kaip saviškį, nieko nuo manęs neslėpdami. Vakaraus daug dar ką aš jiems skaičiau ir žodžiais atskinau mūsų su lenkais karo priešais... Linkamai praleidau čia Kūčias ir Kalėdas. Prieš užejus metus mus pamainė kito pulko dalys. Mačiau, ir manęs galėjęsi neteksią, o aš irgi jau buvau pradžios priprastai prie jų vargingo gyvenimo. Matutė senelė net apsišveikė išleisdama, vis klausė ar greit sugrįšiu.

S i m k u a.

Apleistame dvare...

Dar tikrai vasario pabaiga, o saulutė taip melia per dieną šypsosi. Paukšteliai pajutę stebuklingą saulutės švilgesį, buvo jau bepradeda čiužėti... Nė nepajutau kaip diena prabėgo. Priešas prie lango pamatčiau saulutę visai jau vakaruose. Dar maža valandėlė ir jau pasilėpė už girios nešdamas su savim savo malonią švieselę. Kambarėje buvau aš vienas, taigi nekliudomas galėjau mąstyti. Man buvo gaila, taip greit prabėgusio niekuomet nebesugrąžinamo laiko... Šažinė nedavė man ramybės, vis primindama, dar vieną be naudos praėjusią mano gyvenimo dieną... Senai jau visai miegojo, kada aš, baigęs skaityti, išėjau pasivėdinti... Mėnulis augštal pakilęs švalesi po apylinkę. Man taip viskas čia patiko, tik gaila kad taip užmiršta ir apleista... Rūmas stovėjo apmirę, be durų ir langų, o pulkime sodne voliojosi išvarstytos stovylos ir liūdnai linguodamas medžių šakomis dejuo sodnas, atsimindamas savo melnų, skaltųjų nebesugrąžinamą gyvenimą... Aplinkui matėsi viskas su skoniu būta pataisyta, tik dabar tuščia ir nelauku. Nuo rūmo vedė sodnan, gražiai apsodintas miriomis ir eraketrožių kerais takelis... Dideliam sodne buvo daugybė visoklausių mūsų ir užsienio medžių, kuriuos puošė didybės pilni senukai šimtamečiai ažuolai... Negalėjau susilaikyti, kažkas traukė traukė gilyn į sodną, ir aš be tiksloėjau... Ką būtų pamane žmonės apie mane—nežinau, nes buvau lengvokai apsiirėjęs ir be kepurės, o buvo gana šaltoka naktis. Apėjau dairydamos beveik visą sodną ir radęs labai storą nukirto medžio kamėną prisėdau. Tyla viešpatavo aplinkui, tik žvalgėdės, mažutės, gražutės danguje mirgėjo, ir mėnulis matydamas vidūnaktį mane be kepurės sodne ironingai šypsos... Staiga papūtė vėjelis, sušlamėjęs medžiai, sudejavo, sugaudė sodnas, o vėjelis nugirdęs jų skundas, pagavo ir nešė tolyn... Klausius it apmirus kaip gailiai skundėsi aplinkiniai medžiai, savo senajam valdovui, šimtamečiam ažuolui... Sujudo, sušlamėjęs savo nuogomis šakomis ažuolas ir ramindamas prabilo: „Neverkite, nesimanskite, jau baigiasi jūsų vargas“.

Jau greit išauš gerasis pavasaris, papūs švelnutis vėjelis, sušildys skaisčioji saulutė, palastys galvinantis lietutis, ir vėl atgysitė, vėl žaliuosite, kaip žaliavotė. Nutilo medžiai, tik linko, glaudesi arčiau prie senojo gzuolo. Tasai gi didysai valdovas stovėjo it tėvas rankas ištiesęs, laimindamas savo numylėtus vaikelius. Tik kažkas suriko-suriko, nusikvatojo... Pašokau, per nugarą nubėgo šurpuliai. Medyje suplasnojo didelis paukštis. Tai apuokas medžioti iš lizdo išskrido... Pasijutau sušales ir nebesiklausydama ilgesnio medžių skundoėjau į rūmą, dar vis girdėdama nejaukų apuoko rėkavimą. Prie rūmo stabtelėjus, girdėjau, tolli aukštai aukštai padangėse, taip pat, meliali lypsodamos, nesustabdomai plaukė mėnuils.

S. I. m. k. u. s.

Dalių laikraštėliai.

Gaila, kad nevisos leidžiančios savo ektografuotus laikraštėlius, dalys juos mums atsiunčia.

Atsiųstųjų tarpe yra Radio stoties Švietimo Komisijos leidžiamas laikraštėlis „Banga“.

Matyti gerų norų, stropių pastangų, tik gaila dar ne viskas ir ne visados reikiamai vyksta. 3 numeris pradėtas, kad ir ne visai vykusiū vertimu ir gal ne tiksliai parinktu Viktoro Hugo dalykėliu.

Įdomesnis rašinėlis: „Keli žodėliai į draugus kareivius“.

Ten, tarp kit ko labai vietoje ir ryškiai nurodoma, kame mūsų galybę. Pažymimas apsišvietimo reikalingumas kovose su priešu. Ir klausia: Kareivi, ar tu skaitai geras knygas ir laikraščius? Perskaityt ar pagalvoji apie perskaitytą?

Skaityk tad ir žinok, kad laikraštis ar knyga:

1) Duoda galimybės suprasti ir pažinti naujų tiesų ir „paslapčių“.

2) Tobullina tavo protą.

3) Knyga ir laikraštis, tikrąją tiesą rodydami, yra keliai disergintis nuo klaidžiojimo šuntakiais mokslo, doros ir visuomeninio gyvenimo srityse.

Pašinėliai kai kurie silpnučiai. Kai kurie juokai nejuokingi ir nereikalingi. Pasirenkant laikraštukui medžiagą, linkėtum redakcijai daugiau domesio į jos turinį kreipti.

„Vaivorykštė“ Kauno karo C—nės periodinis literatūros laikraštėlis.

„Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdus“.. pradedą laikraštėlis savo 2 Nr.

„Ar atmeni“ — per daug jau nuobodžiai visur prikimštas, mėnulių, žvaigždėlių, gėlelių, dūsavimų, užburtame mellės rate, dviejų įsimylėjusių laimės, bet tokios silpnos, skystos vandeninės laimės.

Per daug jau mellės dūsavimų. Niekas nebūtų nukentėjęs, kad jų tik penktoji dalis laikraštėly būtų pasilikus. Nuobodžiaudamas panašių eilėraščių kiekvienas eiles primegsto, noro turėdamas, tik kitiems skaityti ar ne bus žiovulinga? Felletonėlis geresnis, bent gyvas, jumoru turi. Toliau visai rimtas geras straipsniukas „Ruoškimės į darbą“, kur kalbama kaip kariuomenėje esant tiksliai laiką sunaudoti, ko nors pasimokyti, kad grįžus namo geriau būtų duona pelnyti.

„Tėvynės Vaduotojas“ 3 p. D. L. Vytauto pulko Sv. Kom. leidinys. Kas išsyk į tą laikraštėlį patraukia, tai piešiniai. Raidės pieštos stilingai, gražios, kaip V. D. Pažymėtina: kalmo piešiniai visai geras, gražus.

autorius matyti turi gabumų; 5 N priešpaskutiniam lape raitelis mažiau vykęs, nėra judėjimo — gyvumo.

Labiausia pasižymi tiesiog artistingai išpildyta karikatūra: „Motiejukas flirtuoja“.

„Peklos antelė“, poema tuščioka ir silpnutė. Visai nereikėjo verksmų pilno, seilėto: „Neraudok“ taipinti. Nors turinys silpnokas, bet išvalzda pavydėtina.

Tiek tuo tarpu. Oeral kad visos dalys savo laikraštukų „Karlo“ redakcijai atsiųstų.

Brundalys.

Dar del rašinio „Kaip sviečiasi ND vizijos štabo kariai“.

Visų pirma turiu pastebėti „Rengėjui“, kad jis ne gerai suprato mano rašinėly ir apsirinka pavadinęs jį klausimu. Minėtas mano rašinėlis nėra joks klausimas, nes nėra man reikalo klausiti ir ką klausiti, kad aš čia pat esu, o ne kur toliausiai ir man yra viskas matoma, kas yra daroma pas mus švietimo srityje.

Labai stebina netik mane, bet ir tuos asmenis, kuriems aiškiai yra žinomas iškeltas klausimas, „Rengėjo“ įrodinėjimai, kas yra juoda, tai balta ir priešinga.

„Rengėjas“ stebėdamasis kaip tai knygų trokštąs „Bemoksli“ jų nesurado, nežinau del ko, gal būti iš didelio įkvėpimo, piešia kadai buvusio knygynėlio tobulumus, o užmiršta, jog knygynėly netik nupasakotų, patogumų nebuvo, bet dar net nebuvo tinkamų knygų sąrašų, del kurios priežasties knygynėlis nykte sunyko dar prieš pražuvimą. Del blogų aplinkybių knygynėliui laikyti, tai jau verčiau nekalbėti, nes visada buvo jos pakenčiamos. Tik mūsų apsileidimas nepakenčiamas.

Del priekaištų, kad „Bemoksliui“ nebuvo žinomas knygynėlis, tai tiesa: knygynėlis nebuvo man žinomas, bet tik kelios knygos, tik ne kaip oficialio knygynėlio vienetai, o taip sau einančios iš rankų į rankas.

Nesuprantama yra, kam čia „Rengėjas“ kelia aiškintėn praėitį, lyg kad čia būtų iškeltas praėties klausimas ir teisinantis reikėtų jį atsakyti: To aš visai nemaniau ir iš mano rašinio nematyti; aš tik stengiausi nušviesti švietimo dalykų stovį pas mus. Be to „Rengėjas“ prikaišioja man, jog aš ar tai pamiršęs, ar tai visai nežinojęs apie knygynėlio gyvavimą; kaip matyti iš „Rengėjo“ rašinio, tai ir jis pats maža ką žino iš jo gyvavimo; gal būti tik nuo kitų girdėjo. Nes visi nurodyti faktai apie buvusį knygynėlį neatitinka teisybei.

Apie knygynėlio padidinimą pažangesni draugai, kaip nurodo „Rengėjas“ svajojo, bet labai gaila, kad svajonės svajonėmis ir paliko, nes gražaus laiko buvo toms svajonėms įvykdyti.

Bet man ir kitiems rodos, jog tos svajonės gimė „Rengėjui“ man atsakymą rašant.

Savo rašiny „Rengėjas“ primena apie pažangesnius draugus; malonu yra girdėti, kad ir pas mus yra pažangesnių draugų, bet gaila, kad tie pažangieji ligi šiol neparodė savo pažangumo. Taip dalykams stovinti tai net nesinori tikėti, kad taip yra, kaip nurodė „Rengėjas“.

Tiesiog nesuprantama, del ko „Rengėjas“ vadina pažangiais tuos, kurie globoja vakarėlių pelną ir naudoja savo asmens reikalams, kaip parodė vienas iš pažangesnių rengėjų prieš įvyksiant paskutiniam vakarui; gal „Rengėjas“ apsirinko pavadinęs apakrūmą.

—pažangumu, su tokiu pažangumu, tai jau nevertėtų giria. Del netykslaus gauto iš vakarėlių pelno sunaudotimo „Rengėjas“ prisipazįsta. Bet kam tai minėti, kad tik ryšių komandos vakaro pelnas sunaudotas ekonominiams šios komandos reikalams, arba nenaudotas yra pas rengėjus.

Kiek jau žinoma, tai jau to pelno nėra, ir nėra jis sunaudotas ryšių komandos naudai, tik gali atsirasti imantis priemonių švietimo komisiškai.

Kalbėdamas apie ryšių komandą „Rengėjas“ užmiršta, kad ir vieno raštininkų vakarėlio pelnas sunaudotas vieno rengėjo ekonominiams dalykams, kaip parodė vienas iš pažangesnių rengėjų.

„Rengėjas“, nurodinėdamas, jog raštininkų vakarėlių randaš smulkios apykalto ir jų pelnas bus sunaudotas naudingiems dalykams, užmiršta, jog vienas iš raštininkų rengtų vakarėlių, tai yra pirmas vakaras, davė deficito 269 apks., o kito, kaip buvo girdėti nuo vieno iš „pažangesnių“ rengėjų, pelnas sunaudotas materialiai pusel pagerinti vieno iš rengėjų (tik dabar gal pasiseks kas nors suteškoti švietimo komisiškai). Matyti „Rengėjas“ ar nežinojo, ar tai pamiršo, jog taip yra įvykę.

Bet mat čia savotiškas „Rengėjo“ antras gudrumas: jis priskaito vakarėlių, kuris įvyko 2-rą Volykų dieną, apie kuri aš ir svajote ne svajojau minėtą rašini rašydamas. Kitai manant, tai nereikėtų paskutinis vakarėlis vadinti raštininkų, nes ne vien raštininkai juo rūpinosi.

Minėtus mano pasipiktinimus „Rengėjas“ aiškina, tuo, būk tai aš tai viską iš pristo išlaužęs arba prikalbėtas kokiu tai asmenų paskleides. Suprantu, jog esu nusikaltes „pažangiųjų“ draugų pusel. Gal būti nebūčiau kaltas, kad persvaros daugiau turėjęs „pažangiųjų“ pusel; bet kur gi „Bemokslis“ prie „pažangiųjų“ prilipit. Stebiuosiu rades tokius dalykus „Rengėjo“ rašiny, kaip išvadžiojimai apie kokias tai kelnes. Ar gi „Rengėjas“ mano, kad aš savo rašiny minėdamas pasipiktinimą rengėjų tarpe turėjau omenyje savo ekonominius dalykus? Man tai visai nerūpėjo. Iš „Rengėjo“ rašinio matyti, kaip patarielė sako „Cigonas pats muša pats rėkia“. Minėtas mano rašiny pasipiktinimas buvo suprantamas ne kaip del kažkokiu asmeninių kivirčių, bet del visuomenės.

Kitai pasakius, asmenys dalyvavę vakarėlių rengime, norėjo, kad tie obalsiai, kurių buvo griebtasi prieš rengiant vakarėlių, būtų ištesėti. Man yra nesuprantama, kokius apkalbinėjimus „Rengėjas“ mato iš mano rašinėlio: aš rašydamas savo rašiny visai nemaniau ką nors apkalbėti, bet tik atengiaus nušviesti „Kario“ skaitytojams, kaip atrodo švietimo dirva pas mus.

O jeigu „Rengėjas“ nuo kitų girdėjo kokius tai apkalbinėjimus, tai nevertėtų man atsakymą duodant liesti toki niekai, tai mano draugiškas patarimas „Rengėjui“.

Bemokslis.

KARIUOMENĖS KRONIKA

— Panevėžys. Mūsų karių gyvavime pastebėtinai šloks toks judėjimas. Nors daugumai vieno pulko kareivių išėjus, mūsų įgulos skalčius buvo sumatę, tačiau atvykus X pulko mokomajai kuopai, atlygino tuos nuostolius ne taip skalčius kaip kokybės atžvilgiu: turint dvi mokamieji kuopi, mes galime didžiuoti ir karių klubas veikia nepaprastai. Kasdien didėja valgančiųjų skalčius klube; ypač karininkai patenkinti, gaudami už įperkama kainą gardžių pietų iš trijų valgių. Jo renomé kilo dar, kada atstankiusiam čia neseniai armijos inspektorius gen.

Romanaukui pagerbti įgulos karininkai prirangė didelį pokilį, kuriame dalyvavo arit 50 visokių dailių atstovų. Kai kurie atėję kluban pirmą kartą ir pamatę jo patogius ir gražius kambarius, taip tuo buvo sužavėti, kad išreikė norą rengti dažniau vakarėlius, idant visi Panevėžio įgulos karininkai tarp savęs geriau susipažintų ir užmegatų stipresnį ryšį. Vienas toks vakarėlis jau atliktas ir, turime prisipažinti, išai pasizymėjo žymiu linkamumu ir tobula armonija, išakiriant mazurkos šokio, del kurio buvo kilę ginčai. Lenkų kalbą daugelis išikimtausių karininkų vartoja, polką ir krokoviaką šoka, tikiai mokurui nėra vietos! Kodėl, man nesuprantama? Reikėtų, kad Krašto Apsaugos ministerija išreikėtų tame savo autoritetingą žodį.

Nors mūsų karių mokyme ir randaš visokių keblumų, negalima tačiau sakyti, kad šis tas nebūtų padaryta. Vinių didžiuliu priešu tame yra didesnių butų atoka. Dažnai kuopose esat 150-200 kareivių, su kuriais reikėtų drauge užalinti, bet nėra tokių erdvios salės, ir taip tenka visokiems būdais vargti, kad darbą atatinkamai atlikus. Atostogų metu kila vėl naujų kliūčių. Kol mokalas gimnazijoje tęsiasi mokytojai karių mokyklose įstos mokulal, bet vasarą, kada mokulal išvažinės, sunku bus surinkti mokytojų sąstatą. Užtatal gera būtų, jeigu mokytojų darbas būtų atlyginamas. Nes tokiuo būdu mes ir atostogų metu turėtume užteiktai pajėgų mokulal eiti ir nebūtume priversti mokalą nutraukti, kas gal teka atostogomis padaryti.

Be mokymo gimnazijos mokulal sutelkia karinams ir pramogas dailės atveju. Tai gegužės m. 14 dieną atelintinkų kuopa valdino Montvilo salėje Puldos „Undinę“, į kurią žūrėti buvo sukviestos visos įgulos dalys. Kaip priedas buvo dar mokulal baletas — „Lietuvaltė“ ir „Cigonas“, o galų gale p. Karkos vedamas koras padainavo keletą gražių dainelių. Patenkinti ir geru špu grįžo po valdinimu mūsų Tėvynės gynėjai į savo kareivines.

Verešthuanus.

ŽINIOS

Lietuvoje.

— Profesorius Bezenbergerio raštas. Karaliaučiaus Universiteto rektorius litvanologas p. Bezenbergeris į Lietuvos spaudos pasveikinimus del 70 metų amžiaus sukaktuvių atsakė tokiu raštu:

„Kauno Lietuvos laikraščiams nuosirdžiai dėkavoju už telegramą, kuria mano 70 gimimo dienoje sveikinti ir garbinti teikės. Vienok giliai lauziu, kad tokią didelę garbę nonupelnęs esu ir ūkrai: viškas, ką Lietuvos srityje atlikit laimėjau, jau gausiai atlyginta yra, būtent Lietuvos kalbos nepalyginamos grožybės pasigerėjimu ir visatine meilgyste ir svetingyste, kuri man visuose Lietuvos krasčiuose mano tyrinėjimo kelionese teko ir mane iš vien Lietuvos kalbos ir senovės lituviškos tautos vienu prietellumi padarė. Toks budamas sveikinu visa Lietuvą linkėdamas, kad Dievas jai duotu laimingą ateltį.“

Su atkartota karszia dekacone palteku godotina ponų redaktorų nulankiai paduotas A. Bezenbergeris“.

Štai kaip atsiliepė lituvių kalbos šinovas, jos garbei ir praplatinimui pasidarbavęs profes. Bezenbergeris. Jis keletą karių savo studijų reikalais buvo apiankęs Lietuvą, pažįsta daug veikėjų, žino sodžiaus gyvenimą, mūsų liaudies būdą ir papročius.

— **Klaipėda.** Dabartinė Klaipėdos Valdžia su Prancūzų atstovu priešaky stengias savo sudarytame biudžeto projekte išrodyti, kad Klaipėda galės viena be Lietuvos išsilaikyti. Bet tas nepavyksta. Prasidėjo nedarbas. Žiunga ir nyksta prekyba ir pramonė. Matyti, kad be Lietuvos žališios medžiagos, be jos pasparties, kad ir kažin kaip to norėtų dabartiniai valdovai neišsilaikys.

— **Lenkų fabrikacijos.** Vileikos, Oikelkos ir kituose valsčiuose sodiečiams daroma anketa. Tarp kit ko, žinoma, ir tautybės klausimas duodamas. Daug kas pasisakę esą gudai, lietuviai. Lenkų gi valdžia nenusiminė. Ji paleido gandą, būk visi pasirašę gudais būsią skaitomi bolševikais ir juos išsiųsią į Sovietų Rusiją. Tas be abejo davė lauktyjų, Lenkų valdžiai malonių vaisių. Daug kas vėl eina į valsčių raštines ir prašo juos perrašyti lenkais, kad tik jų niekur neišsiųstų.

— **Lietuvių operos valdyba** davė operą: „Demonas“ kareiviams. Buvo pilnas teatras, kiek tik galėjo tilpti, karių. Įžiūrėtojus kiek matyti opera padarė neišdildomą įspūdį. Galia tik, kad trumpu metu tą spektaklį organizuojant, negalima buvo pakviesti išoliau publikos. Gal atelty tas bus įvykdyta.

— **Del Amerikos Konsulo Lietuvoje.** Yra Amerikiečių lietuvių įteiktas Suvienytųjų Valstijų Valdžiai motyvuotos reikalavimus įsteigti Kaune Konsulatą.

Užsieny.

Dar sykį laikraščiai praneša apie sukilimą tolimuose rytuose.

Esanti susidariusi valdžia. Prasidėjo pastangos sukurti tolimųjų rytu nepriklausomą Valstybę. Yra gandy, kad sukilėliams padeda Japonai. Maskvos Vyriausybė ragina vietinius komunistus organizuoti apsigynimą nuo naujai susikūrusios pajėgos.

Pranešama, kad laikinoji Vladivostoko Vyriausybė padariusi žingsnius užmegzti ryšiams su Vrangeliu.

— **Tautų Sąjungos posėdis.** Tautų Sąjungos Taryba Ženevoje birželio 17 d. išklausys Hymanso pranešimą del Brukselio derybų. Bus sprendžiama kaip Lietuvių-Lenkų konfliktą išrišus.

Lietuvos atstovais būsią: p. Galvanauskas, p. Solovėičikas, p. Norus — Naruševičius ir p. Milošas.

— **Rusų laikr. „Obščėje Dielo“** apie lenkų šeiminkavimą pagrobtose srityse štai kaip atsiliepia: Gudai, rusai, ukrainiečiai ir visi kiti valtoja nuo vietos valdžios agentų persekiojimų, priespaudos ir pasityčiojimų. Stačiatikių cerkvės uždaromos. Tas pats ir su mokyklom. Lenkinimas varomas prievartos keliu.

— **50 milijonų agitacijai.** Lenkų Selmas vien savo reikalų propagandai paskyrė 50,000,000 markių.

— **Nelšismoka spausdinti pinigai.** Lenkų markė šiomis dienomis kuo žemiausiai krito. Lenkų pinigų apyvartoje yra daugiau negu 90 milijardų ir jų vis daugiau yra spausdinama. Dabar lenkų popierinių pinigų vertė lygi—4½ skatiko, todėl manoma žemesnės vertės pinigų nebespausdinti, nes jų spausdinimas nebeišsimokai.

— **A. Silezijoje dar tebekovojama.** Lenkų tarpe vėl padidėjęs karingumo ūpas. Rozenbergo apskrityje darė naujų puolimų. Yra žymių nuostolių. Grossterlico srity ir gi lenkai darė puolimų. Ties Niobava lenkų sukilėliai atstumti, taip pat juos atstumė su o Plagios.

— **Latvių naujas Ministerių Kabinetas.** Naują Kabineta sudarė buvusis Užsienų Reikalų Ministeris p. Mejerovic.

— **Naujas komunistų krypantis.** „Pravdos“ pranešimu jaučiamas komunistų partijoje ūpo kritimas, apatija. Ateina sunkūs ramaus darbo laikai, nes komunistų partijai karo metu darbas daug lengvesnis esąs, negu talkos metu. Todėl, esą, reikia dvigubai padidinti energiją, pakeisti veikimą, taktiką ir daugiau stengtis susiartinti su liaudimi.

— **Kaukazo Valstybių Sąjunga.** Reuterio agentūros pranešimu Azerbeidžano, Gruzijos ir Armėnijos padaryta konfederacijos sutartis, kurios svarbesni punktai — miltų panaikinimas susijungusių kraštų tarpe, karo defenzyva ir apibendrinta užsienio politika.

— **Rusuose nuspręsta įvesti kolektyvų tarnautojų apmokėjimą,** t. y. kiek vienoj įstaigoj sudaroma medžiaginiai — piniginis apmokėjimo fondas, kurį įstaigos darbininkai savarankiškai dalijasi.

Užsienio spauda.

Bolševikų organizacija.

Tokiu antgalviu 23 gegužės prancūzų laikraštyje „Le Temps“ įdėta straipsnis, vaizduojas padėtį Gruzijoje. Sunku gruzinams patekus bolševikų valdžion. Krašte įvestas karo stovis. Tautos norai ir valia ignorojama apie jokią laisvę nei kalbos negali būti.

Bolševikai pradėjo nuo likvidavimo visų įstaigų ir organų sudarytų demokratinio būdu vietinių gyventojų. Nei darbininkų, nei ūkininkų sovietų nėra ir jų niekad nebus, kadangi visa tauta revoliucijos ugnin pateko, po to, kada administracinė valdžia jau buvo išrinkta, kurion pateko social demokratai. Už bolševikų kandidatus nebalsuota, nežiūrint į valdžios priemones.

Ypatingos dėmes atkreipta į čerezvičalkas, kuriose vadauja asmenys pasižymėję žiaurumais Rusijoje.

Visose įstaigose įvesta rusų kalba. Gruzinių kalba kol kas išlikusi švietimo dalyje.

Rekvizicijos eina nuolat. Privačiai namai imami kareivių stovykloms. Kareivių Gruzijoje yra apie 100,000. Geležinkeliai užimti vien tikrai kariuomenės reikalams. Be tam tikro leidimo išelti niekur negalima. Priespauda, šaudymai, kratos klekviename žingsnyje.

Vos tik pradėjusi kilti ir organizuotis nelaimiojoji Gruzija vėl nuslėgta tamson ir skurdan.

Daugiau negu nemaloni spaudos klaida.

Peržiūrinėdamas raitelių rikluotės statutą, vartojamą Darbininkų Valstiečių Raudonosios Armijos, išleista 1919 m. radau II ir III daly 284 puslapy raitelių signalą „23 sėskis“:

„Į-arklį greit, drąsliai kibkitės, į priešą pentinus arkliai pašonėn ir ural Už tėvynę ir už carą marš į karžygi!“

Netikiai savo akim, atverčiu pirmąjį puslapį ir skaltau: Tvirtinama. V. C. P. K. Pirmininkas A. Sverdlov Sekretorius V. Avanesov.

Sverdlovas, tiesa, mirė, bet Avanesovas ir dabar tebegyvoja. Nejaugi „Čerezvička dar ir toliau miegos ir neišnaikins tokio kontr-revoliucionieriaus?“

„Camouflage“.

Jei pranešas kalba apie Vokietiją, galima susiderėti, kad vėliausia antrame saklav išgars žodį „Ca-

mouflage". Tas šodis kilęs iš vagių kalbos ir reiškia tą patį, ką ir mimikrija arba apsimetimas; suktybės arba gudrybės. (Zr. „Kario“ str. „Voklečiai ir jų gudrybės“. Red.).

Per karą, pavyzdžiui, Antantai savo Imperializmą vadinant pavergtųjų tautų išvadavimu, kad patogiausio savo karo tikslus paslėpus, — tai buvo — „Camouflage“.

Bet, kad nebūtų tai dabar aišku, prancūzai pavartoja savo seną žodį — savas silpnybes primeta priešininkui. Todel ne stebėtina, kad Vokietijoje viskas suktybės. Laikraštis „Temps“ turi dargi tikriausių žinių, kurių pristato vienas asmuo. Einwohnerwehr policija, apsauga. Visa tai senos karingos vokiečių armijos gudrybės, kurios ir dabar rodosi pribijo prancūzai. Oru lakiojimas, chemijos laboratorijos, automobilių fabrikos — visa tai suktybės — priemonės revanšui. Bet tos ne tik karo srityse vyrauja. Gudrūs vokiečiai jomis naudojami ir finansų ir visuomenės reikaluose. Finansų krizis Vokietijoje — paprasčiausia suktybė. Valstybė tyčia save ardo. Uždarbio kainos padidinos? Tikrai paviršiumi Vokietija auga, tydi ir eina priekin.

Deutsche Allg. Zeit.

Teatras.

Gegužės 15 d. Operos Tarybos kariams buvo suteikta operos „Demonas“ generalė repeticija. Kadangi vietų nedaug, tai toli gražu ne visi norintieji pateko teatrui. Svetimo dalyje jau vėl yra užrašę daug įgulos dalių, norinčių matyti „Demoną“. 15 gegužės buvo apie 700 karių (Karo mokykla, karo milicija, radio stotis, mokomasai batalionas ir kt.).

Opera į karius padarė didelio įspūdžio. Nepaprastai graži Rubinko muzika, puikus choras, solistai, įdomus operos siužetas — viskas kartu sudarė tą užburto karalijo, kurioje kario siela gavo tiek daug dvasinio peno. Ypač patiko, pirmojo akto antroji scena. „O naktis“... vyrų choro padainuota ir sujungta su paslaptinga visais nakties balsais kupla muzika, visus žavėta žavėjo. Puikus buvo ir antras aktas. Čia itin patiko kniazius Gudalas (P. Oleka), kuris savo skambiu, gražiu bosu pavergė visus. Jausmingai vaidino ir dainavo p-nia Oalaunienė, nors vietomis jos balsas skambėjo silpnai, buvo nuvargęs. Trečiame akte puikus buvo demonas (p. Biellūnas), ypač gerai padainavo jis savo svarbiausią ariją „Prisiekiu“. Grįžome visi lyg užburti, gražiausių jausmų kupini.

Gerblamoji Operos Taryba! Dar šimtai kareivių trokšta pamatyti „Demoną“, taigi neužmirškite tėvynės gynėjų, kurie duoda mums galimybes kurti savitą kultūrą, užstodami kelią žiauriam mūsų priešui.

Karys K. K...s

Gegužės 19 d. Kauno Karių Klube buvo karta vaidinama S. Ciurionienės komedija „Gegužis.. Apie patį veikalą čia nekalbėsime, kadangi jo platesnė kritika buvo jau įdėta „Lietuvoje“. Norėčiau čia šiek tiek pasitarti dėl paties vaidinimo. Geriausiai savo roles atliko Senelis (p. Briedis) ir Senelė, (p-le Grinkevičiūtė) kurių vaidinime buvo pakankamai naturalumo ir savo rulių supratimo. Jėdu geriausiai atvaizdino tą pavasarišką tipą, kuris auksiniu siūliu tesėsi per visą veikalą. Simpatringai ir gyvai vaidino Salemutė (p-le Lukauskaitė); neblogas buvo ir Motiejus, nors jam trūko arvalo. Visi kiti vaidino „skystai“ — Raulas (Luko-

Bevičius) daugiau deklamavo, negu vaidino; už scenos padainuota visai ne pavasariškai... taip dainuojama tik nakties laiku Kauno restoranuose.

Bendrai imant vaidinimas nusisekė neblogai.

Klubo artistų mėgėjų kuopelė šio naktinio dienos sulauks 100-tojo vaidinimo. Tam atmintinam vaidinimui pagerbti, Klubo Valdyba nutarė birželio 27 d. padaryti iškilmingą operetės „Conallium facultatis“ vaidinimą. Į vaidinimą bus pakviesti įgulos dalių atstovai ir šilp svečiai. Bus prakalbos žinomų visuomenės darbuotojų ir kariuomenės švietėjų.

Karys K. K...s.

Nejuokingas juokdarys.

Oai skaitytojau nusibodo skaityti pasaulio žinias, pamokymus ir kitus pakirėjusius straipsnius, tad pažvelkit į laišką, kurį „Kario“ redakcija neseniai gavo.

Štai koks žmogų vargas sutiko:

„Gerbimoji redakcija prašau išspausdinti šitą trumpą žinutę, aš esu kareivis, tarnauju N. N. batalione.“

Laike mano tarnystės paėmė mane vadas pašauktiniu ir įsakė man dirbti visus namų darbus, tai už gerą mano darbą pažadėjo mane pakelti į puskarininkus. Aš norėdamas puskarininko laipsnio daugiau kaip šešis mėnesius sąžiningai dirbau, ir laukiau dienos, kada tapsiu puskarininku; bet štai kokis man nelaimė, vieną kartą nuėjau šerti kiaulių, pradėjau kiaulės tvarte „šumyti“, aš nė nepajutau, kaip pradėjau kiaulės mušti. Mano nelaimė atėjo vadas pažiūrėjęs savo gyvulių ir pamatė manė kiaulės bemulanti.

Nuo tos nelaimingos valandos pradžioje manęs puskarininko laipsnis.

K. Vaškėla.

Iš tikro. Užjaučiam jį. Amžily, sako gyvenit — ar žiną mokines.

Brundalea.

Padėka.

Už Kedainių Gynimo Komiteto per šiklo vedėją Sabalevskaitę gauta aukų iš Lauko Ligoninės ligoniams ir komandai.

1. Rankšluostų naminė drobė — 10.
2. Marškinių „ „ — 12.
3. Marškinių „ „ (sukirptų) — 5.
4. Fufalkų (sukirpta) — 1.
5. Apatinių kelinių naminė drobė — 3.
6. Pirštinių su pirštais — 6 poros.
7. Kojinių — 1 por.
8. Čiurnų — 1 por.
9. Drobė, naminė — 2 1/2 aršn.
10. Vilnų — 16 svarų.
11. Siūlių, vilnonių — 2 kamuoliai.
12. Tabako naminio — 10 svarų.
13. Maių — 4 štukos.

Už ką Kedainių Gynimo Komitetui tariu širdingą

padėką

Už Lauko Ligoninės Vyr. Gydytojas

Dobkevičius.

Pranešimas.

„Laidas“-Pirmasis Lietuvos Materialiai atsakominių Tarnautojų Artelis praneša, kad atidengė savo veikimą. Teikia Valdžios ir privačioms įstaigoms: bankams, dirbtuvėms, sandėliams, kooperatyvams ir t. t. Įvairių rūšių specialistų, vedėjų ir tarnautojų nešdama už juos pilną materialią atsakomybę.

Tesiama priiminti naujus narius pajininkus ir įvairių rūšių specialistus, pristatiusius dorumo ir pilietinės ištikimybės dokumentus.

Įdomaujantieji prašomi kreiptis šiuo adresu: Keistučio g. vė 9 Nr. Pirmosios Materialiai Atsakominių Tarnautojų „Laido“ Artelio pirmininkui p. B. Gabriui.

Norintieji plačiau susipažinti gali gauti „Laido“ įstatus atsiuntę 5 auksinus.

Valdyba.

Redakcijai atsiųsti raštai.

J. Gobis. Asmeninės kultūros pagrindai. Skiriama mokslą einančiam jaunimui.

Atsišauk, **KAZYS VAIŠVILA**, savo broliui Amerikoje Jonui (12063 Gallagher Ave Ham, Detroit, Mich.). Gavau nuo jo laišką, kur jis nežino tikrai adreso, tik nurodo Gedimino pulką ir prašo manęs pasiteirauti.

Viršila Vitkauskas Leonas
9-tas pėst. L. Kun. Vytenio pulkas.

Visur reikalaukit arba
patys išsirašykit
PAVEIKSLUOTĄ LAIKRAŠTĮ

ATSPINDŽIAI

Juose paveikslais nušviečiama:

- 1) armijos gyvenimas ir veikimas,
- 2) svarbesni Valstybės gyvenimo atsitikimai,
- 3) Lietuvos ir kitų kraštų gamta.

Be to, ten rasit ir geresnių dailės raštų.

KAINA: metams (12 Nr.) 35 auks., vienam numeriui 4 auks.

ADRESAS: Kaunas, Generalis Štabas,
„ATSPINDŽIŲ“ Administracija.

Redakcijos atsakymai.

J. Karaliūnui. Tamstos klausimas kaip tik dabas svarstomas St. Seime. Kai bus išrietas, bus paskelbta.

Gužučiuui iš liždo. Netinka, nespausdiname.

Juliui Marušėnui. Galima, dalies vadui leidus, gavus leidimą iš Generalio Štabo ir vokiečių atstovybės tą leidimą vizavus; važiuoti tik civiliais rūbais.

Kulkos vaidininkui. Rekvizicijos imamos pradedant nuo 6 dešimtinų. Jelgu Tamstos tėvas tikrai turi nedaugiau kaip 6 deš. žemės, tai gali būti paleistas nuo rekvizicijų. Kreiptis pas apskrities intendanta.

Leonui Bražinskui. Reikalaukite ir bus išmokėta. Gaila, kad neparasėte, kur pirmau tarnavote, tada būtų greičiau.

A. Musteikiui. Kuopos vado nužiura.

Fl. Gurskiui. Paduokite prašymą į pašalpus komisija prie Juriskonsulto.

A. Opulskiui. Tas laikas neskaitomas karo tarnyba.

R. „Uniformos klausimu“ rašinys turi tendencijos, o objektyvės tiesos—maža. Todėl nematom reikalo jį spausdinti.

Kareiviui. Neturi teisės.

Jau išspausdintas

MŪSŲ ŽINYNAS

Karo, mokslo ir literatūros žurnalas, leidžiamas kas 3-čią mėnesį.

1 Nr.

TURINYS: Pradžios žodis — Redakcija, Gyvybė ir mirtis — Sofija Čiurlionienė (Kymantaitė), 1863—1864 m. sukilimas Lietuvoje — Augustinas Janulaitis, Šėšė ir kova su ja — J. Vabalas-Gudaitis, Evoliucijos ir karo dalykų progresas — vertė kap. Kaunas, Atskiras lietuvių batalionas — Vyr. leit. Jonas Pupkys, Bermontininkai Lietuvoje — kap. Vyt. Steponaitis, Ėjimas šaudymo link — vertė Vyr. leit. J. Urbšys, Kautynės — generolas-leit. Galvydis-Bykauskas, Lietuvos kariuomenės tiekimo organizacijos klausimu — S., Napoleonas Lietuvoje 1812 m. — vertė K. Kepalas, Kinematografas ir mūsų kariuomenės švietimas — Sofija Čiurlionienė (Kymantaitė), Bibliografija — Vyr. leit. J. Urbšys, kap. Laurinaitis, Bendros paskaitos apie dabartinę karo literatūros padėtį Rusijoje ir Vokietijoje — M. K-e., Karo literatūra.

Kariai ir Pillečiai! Jums rūpi Lietuvos gynimo idėja, mokslas, literatūra. Todėl nesivėlinkit įsigyti „MŪSŲ ŽINYNĄ“, nes greit jo pristigs.

Atskiro Nr. kaina 25 auks.
Kartams, perkant Oen. St. Lit. Sk., 20 auks.

Leldžia G. Št. Literatūros skyrius.

Redaguoja Periodinių raštų Redakcija.

Lietuvos Valstybės spaustuvė. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.

89 391034